

Beste leerkracht

Binnenkort woon je met je klas het KIDconcert *De Muziekboom* van het Antwerp Symphony Orchestra bij. Omdat we graag willen dat je zoveel mogelijk kan voor- en nagenieten van de muziek, ontwikkelden we deze lesmap.

We raden deze lesmap zeker aan indien je geen voorbereidende workshop in de klas boekte of als herhaling na het concert. Je vindt er inspiratie om het concert op verschillende manieren muzisch te beleven en herbeleven. De leerlingen maken kennis met muziek, personages en sferen die in de voorstelling aan bod zullen komen

Tijdens de voorstelling neemt een verteller je mee op een muzikale reis. De zevenjarige Séraphine gaat op verkenning naar de buik van de boom waarin ze woont. Ze raakt de boom aan met haar handen er weerklinkt muziek. Glimwormen wijzen haar de weg. Zo maakt ze kennis met heel wat verschillende individuen: een vioolbouwer, dromenjagers, jolige bende en nog vele anderen. Op deze reis ontdekt Séraphine welk instrument bij haar past. Terwijl het verhaal live gebracht wordt, speelt het Antwerp Symphony Orchestra muziek van de hedendaagse Franse componist Nicolas Bacri. Dit wordt een ongetwijfeld een wonderlijke, muzikale reis.

Met deze lesmap focussen we vooral op muzische activiteiten die je kunt gebruiken als sfeerscheping voor en verwerking na de voorstelling. Wil je graag met je klas nog meer algemeen aan de slag gaan met de verschillende instrumenten van het orkest? Dan verwijzen we graag [naar onze website](#) met nog meer lesmateriaal.

Veel plezier!

Antwerp Symphony Orchestra

HET VERHAAL: ACHTERGRONDINFORMATIE VOOR DE LEERKRACHT

Als je geen voorbereidende workshop hebt, raden we je aan om de leerlingen al kennis te laten maken met de personages uit het verhaal.

Het verhaal

In *De Muziekboom* maak je kennis met Séraphine. Ze woont in een boom. Ze is een muzikale boomninf. Op een dag beslist ze om op verkenning te gaan naar de buik van de boom. Ze verdwijnt in de stam van de boom. Daar komt ze verschillende mensen tegen die haar de weg tonen. Op deze reis ontdekt Séraphine welk muziekinstrument het beste bij haar past. Ze leert het instrument bespelen en vooral te luisteren naar de wereld om haar heen.

Tijdens het concert maak je kennis met het symfonische orkest. Het verhaal is een bewerking van het boek *L'arbre à musique* van Sylvie Robe.

De muziek werd gecomponeerd door de Franse, hedendaagse componist Nicolas Bacri. Hij schreef meer dan honderd werken, waaronder symfonieën, strijkkwartetten en vioolconcerto's.

Het verhaal van *De Muziekboom* sluit aan bij verschillende thema's die in de klas aan bod kunnen komen. Denk bijvoorbeeld aan de goedheid van bomen, het verschil tussen horen en luisteren, ontmoetingen met nieuwe mensen, fantasie ...

De personages

Séraphine

Zij is een meisje, maar ze woont in een boom. Eigenlijk is ze een bosninf.

Lucie

Lucie is een vuurvliegje en wijst Séraphine de weg.

Ontwaker

Aan het begin van haar reis ontmoet ze de ontwaker die haar de weg toont.

Luthier

De instrumentenbouwer. Hij laat haar zien hoe muziekinstrumenten uit hout gemaakt worden. Hij laat Séraphine de contrabas, de cello, de altviool en de viool bespelen. Hij bouwt samen met Séraphine een instrument voor haar.

Dromenjagers

Séraphine komt onderweg de dromenjagers tegen. Zij verzamelen mooie dromen.

Antwerp Symphony Orchestra

De nachtmerriejager

Hij jaagt op nachtmerries.

Jolige bende

Deze bende fantaseert graag verhalen. Ze bedenken raadsels, goochelen met woorden en fantaseren erop los.

Maïa

Maïa is iemand die je niet kan zien maar wel kan horen. Maïa leert Séraphine om haar instrument te bespelen en goed te luisteren naar de klanken en de omgeving. Pas als Séraphine goed heeft leren luisteren kan ze Maïa echt zien.

Afspraken in een concertzaal

Je gaat met je klas naar een echt concert kijken en luisteren. Daar horen uiteraard een aantal afspraken bij:

- Jassen en tassen horen thuis in de vestiaire.
- In de zaal wordt niet gegeten of gedronken.
- We tonen respect naar alle mensen (publiek, musici, werknemers) en het materiaal.
- GSM's staan uit.
- Tijdens het concert moet het stil zijn, hoewel er uiteraard soms interactie en medewerking van het publiek gevraagd wordt. Alleen dan kan de stilte eens doorbroken worden.
- Nog een tip voor de leerkrachten: soms zijn er toch leerlingen onnodig aan het babbelen of lawaai aan het maken. Ook dan is het storend om de zaal te vullen met luide "sssst-klanken". Het is misschien beter om dan oogcontact te maken met die leerling of om hem of haar even naast jou te zetten.

OPDRACHTEN

Als de leerlingen kennism gemaakt hebben met de verhaallijn en de personages uit de voorstelling, kunnen ze enkele verwerkingsopdrachten oplossen: een woordzoeker, een tekenopdracht en een versje om in te oefenen en mee te zeggen tijdens het concert.

Woordzoeker

W	E	B	O	S	L	K	R	I
N	S	T	R	E	S	C	A	U
M	E	N	T	R	T	E	A	P
V	E	R	H	A	A	L	M	D
D	E	U	R	F	M	L	B	R
A	S	T	V	I	O	O	L	O
M	U	Z	I	E	K	B	A	O
B	O	O	M	N	I	J	D	M
J	O	U	S	T	I	L	T	E

Zoek de volgende woorden in de woordzoeker:

BLAD
DROOM
STILTE

BOOM
MUZIEK
VERHAAL

BOS
RAAM
VIOOL

CELLO
Séraphine

DEUR
STAM

Welke zin kun je met de overgebleven letters vormen?

_____ ?

Tekenopdracht

Stel je voor ...

Je woont net als Séraphine in een boom. Op een dag steek je je hand uit naar de stam en plots komt er muziek uit je boom.

Teken deze boom: Hoe ziet hij eruit? Welke geluiden zie je hangen? Wie speelt er mee?

Teken ook de plek waar jij zit om naar de muziek van jouw boom te luisteren.

Versje

Elke keer dat Séraphine verder op reis gaat, zegt ze een kort zinnetje. Oefen deze zin in, zodat je het tijdens de voorstelling mee kunt zeggen.

Tralalie, tralala
Chocola, vanillevla

Voordat het gedicht in de voorstelling komt, zegt Séraphine volgende zin: "Auw, dat doet pijn. Maar dat is fijn, want het betekent dat ik besta." Daarna volgt tralalie, tralala, chocola, vanillevla ...

Didactische suggesties

- Geef de leerlingen een woordkaart met een zin uit het gedicht op.
- Laat de leerlingen hun zin in willekeurige volgorde voorlezen.
- Lees het gedicht voor.
- Als de leerlingen hun zin horen, steken ze hun woordkaart omhoog.
- Laat de leerlingen de woordkaarten in de juiste volgorde hangen.
- Breng de tekst aan bord.
- Lees de tekst expressief voor.
- Lees de tekst samen met de leerlingen.

Oefen dit regelmatig in de klas. Als de leerkracht (of Séraphine) zegt: "Auw, dat doet pijn. Maar dat is fijn, want het betekent dat ik besta" dan antwoorden de leerlingen met "tralalie, tralala, chocola, vanillevla."

Tip

Laat de tekst aan bord hangen en zeg de tekst bij elke leswissel op. Zo zullen de kinderen het gedicht zeker kennen tegen de voorstelling.

Antwerp Symphony Orchestra

**Tralalie,
tralala**

**Chocolade,
vanillevla**

MUZISCHE VERWERKINGS- OPDRACHTEN

Beeld

Lesidee 1: Een dromenvanger maken met natuurlijke materialen

Benodigdheden

- takken van ongeveer 30 centimeter
- touw of wol
- natuurlijke materialen zoals blaadjes, bloemen, mossen

Werkwijze

- Ga samen met de kinderen op ontdekking in de natuur en verzamel natuurlijke materialen.
- Geef elk kind een tak van ongeveer 30 cm als basis.
- Laat hen touwtjes van verschillende lengtes aan de tak knopen.
- De kinderen hangen aan de touwtjes de gevonden materialen: veren, bloemen, bladeren ...
- Moedig hen aan om hun dromenvanger zo persoonlijk en creatief mogelijk te maken.

Tip

Maak er een groepswork van: laat de klas samen een groot weefwerk maken met takken en natuurlijke materialen.

Antwerp Symphony Orchestra

Lesidee 2: Mijn eigen droominstrument

Benodigdheden

- afbeeldingen van instrumenten (prenten of tijdschriften)
- tekenpapier
- schaar en lijm
- eventueel pastelskrijtjes
- prenten met natuurlijke achtergronden (optioneel)

Werkwijze

- Bekijk met de kinderen onderstaande werken van de kunstenaar Vladimir Kush.
- Bespreek kort de kenmerken van deze werken: metamorfose, fantasie, creativiteit. Leg de link met *De Muziekboom*: instrumenten en natuurlijke materialen vormen een verhaal.
- Geef de kinderen afbeeldingen van instrumenten.
- Laat hen fantaseren over nieuwe instrumenten: wat gebeurt er als je delen van verschillende instrumenten combineert?
- Laat de kinderen instrumenten verknippen.
- Combineer de verschillende instrumenten tot één nieuw instrument (Bijv. een stukje van een Vlool, wordt samen met een stukje van een DWARSfluit dan bijvoorbeeld een nieuw instrument: de VIDWAR.)
- Stimuleer creativiteit.
- Laat de kinderen hun fantasie-instrumenten op een natuurlijke achtergrond plakken.
- De achtergrond kan gemaakt worden met de collagetechniek (prenten van natuur verzamelen en combineren) of met pastelskrijtjes (natuurlijke kleuren kiezen).

Tips

Zorg dat je voldoende afbeeldingen hebt van instrumenten. Laat de kinderen zelf prenten meebrengen of verzamel deze prenten vooraf.

Antwerp Symphony Orchestra

Antwerp Symphony Orchestra

Antwerp Symphony Orchestra

Antwerp Symphony Orchestra

Antwerp Symphony Orchestra

Antwerp Symphony Orchestra

Antwerp Symphony Orchestra

Drama

Verhalen verzinnen

Lesidee 1:

Bedenk een kort verhaal over wie jij tegenkomt als je in de holle stam van een boom op reis gaat. Speel dit verhaal na met je klasgenootjes.

1. **Kruip de boomstam in.** Maak je klein, beweeg in slow motion. Hoe klinkt de boom van binnen?
2. **Ga op avontuur.** Laat met je lichaam zien hoe je je voelt: nieuwsgierig, blij, voorzichtig, bang ...
3. **Kom iemand tegen.** Het mag een dier, een fantasiewezen, een muziekinstrument of iets anders zijn.
4. **Zeg hallo.** Voer een kort gesprek: Wie ben jij? Wat doe je hier?

Lesidee 2:

De jolige bende houdt ervan om zelf verhalen te verzinnen. Dat kun jij uiteraard ook doen! Gooi met de dobbelsteen. Kijk in de tabel wat je hebt gegooid. Verzin daarna jouw eigen verhaal!

Stap 1: Dobbel!

Vul hieronder in wat je hebt gegooid bij:

WIE _____
WAT _____
WAAR _____

DOBBELSTEEN	WIE?	WAT?	WAAR?
1	een elfje	hoort een mooi liedje	in het bos
2	een bosfee	speelt muziek	in een holle boom
3	een tovenaar	maakt een nieuw geluid	in een boomhut
4	een sneeuw-beest	wordt vrolijk van muziek	onder de grond
5	een kleine draak	zingt heel luid	hoog in de lucht
6	een vuurvlieg	laat lichtjes dansen	in een nest

Antwerp Symphony Orchestra

Stap 2: Mijn muziekboom-verhaal

Schrijf of teken je eigen verhaal hieronder.

Stap 3: Vertel je verhaal aan je klasgenootjes.

Dans

Teken cirkels op de grond. Deze cirkels vormen de bomen in het bos. Laat de leerlingen een plekje in het bos zoeken. Laat hen spontaan bewegen op muziek van Nicolas Bacri. [Dit viool-concerto](#) kan dienen voor deze opdracht. Inspiratie om je les op te bouwen:

- Kinderen staan of zitten heel stil (tableau vivant)
- Bij de zachte vioolmuziek voeren ze langzame bewegingen uit ter plekke in de hoogte en de laagte. Ze laten zich leiden door de muziek (steeds snellere bewegingen).
- Vanaf 1'49" gaan ze langzaam op tocht door het bos. Ze moeten erop letten dat ze geen klasgenootjes aanraken en dat ze rond de bomen van het bos bewegen.
- Vanaf 2'54" blijven ze bij een andere boom staan en zorgen ze dat ze ermee verbonden zijn. Ze blijven staan in freeze op 3'16".

Muziek

Nicolas Bacri is een hedendaagse Franse componist. Hij schreef meer dan honderd werken, waaronder symfonieën, strikkwartetten en vioolconcerto's. De muziek die je hoort in het verhaal van *De Muziekboom* heeft hij ook gecomponeerd.

Muziek beluisteren

Muziekfragment 12 - *L'arbre à musique ou les aventures de Séraphine*

Beluister met de leerlingen dit muziekfragment.

Laat hen bij een eerste beluistering de ogen sluiten en fantaseren welke droom ze bij dit fragment krijgen.

Bij een tweede beluistering kun je de leerlingen met wasco zachtjes mee laten tekenen met de muziek. De muziek geeft aan welke (golvende) bewegingen de leerlingen kunnen maken met hun wasco's.

Besprek deze luisterervaring met de kinderen: wat hoorden ze? Waar dachten ze aan? Hoe voelden ze zich erbij?

Antwerp Symphony Orchestra

Muziekfragment 15 - *L'arbre à musique ou les aventures de Séraphine*

In contrast met het vorige muziekfragment kun je dit muziekfragment beluisteren.
Laat de leerlingen dit fragment grafisch tekenen. Bespreek de sfeer van dit korte fragment.

Muziekfragment 7 - *L'arbre à musique ou les aventures de Séraphine*

In dit fragment hoor je duidelijk het kloppen op een deur. Bespreek met je leerlingen de klankkleur van de woodblock. Laat hen iedere keer als ze het geklop op de deur horen, hun hand omhoog steken.

Spelen op instrumenten - werken met klankkleur

Maak met je klas een eigen muziekboom. Zorg voor een grote afbeeldingen van een boom op het bord. Hang aan de takken verschillende afbeeldingen van instrumenten die je in de klas ter beschikking hebt. Denk aan ritmestokjes, belletjes, trommel, klokkenspel ... Je kunt ook afbeeldingen voorzien van instrumenten die je ter beschikking hebt. Zo vorm je een grafische partituur.

Als de boom goed gevuld is met muzikale klanken, dan kun je de muziekboom gaan verklanken. Duid een dirigent aan. Deze dirigent bepaalt welke afbeeldingen verklankt mogen worden. Speel zo je eigen klascompositie.

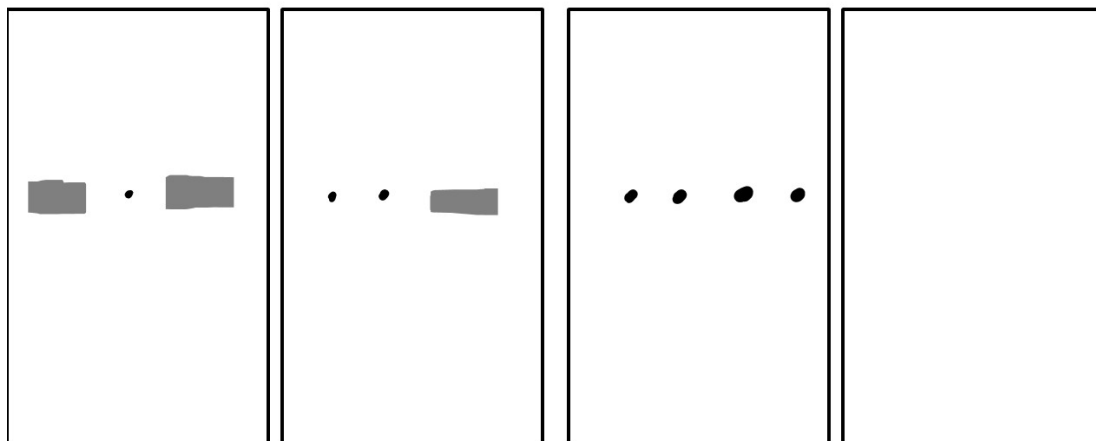

Antwerp Symphony Orchestra

Spelen op instrumenten - ritme

In het verhaal komt Séraphine midden in het bos een mysterieuze deur tegen. Ze lijkt alleen open te gaan wanneer je het juiste ritme speelt. Laat je leerlingen onderzoeken hoe ze de deur kunnen “openkloppen”.

- Bespreek hoe de leerlingen op de deur zouden kloppen.
- Speel eenvoudige ritmes voor, laat de leerlingen ze herhalen (klappen of tikken of spelen op ritmestokjes of takken)
- Toon de grafische partituur met ritmes op, oefen deze ritmes in met de leerlingen.
- Laat een leerling een ritme spelen, de andere probeert het ritme te achterhalen.
- Combineer verschillende ritmes door ze achter elkaar te spelen.
- Verzin zelf een ritme.
- Maak nu een eigen ritmische “deurklopcompositie”.

Antwerp Symphony Orchestra

Muziek ontwerpen met takken en natuurlijke materialen

Ga naar buiten of luister naar opnames van natuurgeluiden. Bespreek met de kinderen wat ze horen. Maak nu met de kinderen een natuurlijk soundscape. Laat hen geluiden nabootsen met natuurlijke materialen. Denk aan takken, bladeren ... Breng door geluiden de natuur in je klas.

Waar kun je nog aan denken?

Er zijn heel wat boeken geschreven die aansluiten bij het thema van *De Muziekboom*. Denk bijvoorbeeld aan *De gulle boom* (Shel Silverstein) en *De droom van Ariane* (Ariane Rousseau). Kijk maar in de plaatselijke bib en je ontdekt heel wat mooie jeugdliteratuur rond bomen en dromen.

Het kleine vertelspel sluit perfect aan bij de verhaallijn van *De Muziekboom*. Als je toevallig het kleine vertelspel in je klas kunt brengen, dan is het een fijne werkvorm om met kinderen zelf verhalen te fantaseren.

Vanuit het verhaal kun je ook dieper ingaan op filosofische vragen:

- Kunnen bomen praten?
- Welke herinneringen hebben bomen?
- Hebben bomen dromen?
- Welke dromen heb jij?
- Is horen hetzelfde als luisteren?
- ...

Het verhaal kan ook een kennismaking zijn met verschillende muziekinstrumenten. Welke instrumenten zijn van hout gemaakt? Welke niet? Hiervoor verwijzen we graag [naar onze website](#) met nog meer digitaal lesmateriaal.